

Принципи фінансового планування	Загальні (принципи необхідності, єдності, безперервності, гнучкості, точності, холізму, участі, системності, комплексності, ефективності, оптимальності, адекватності, науковості, збалансованості, альтернативності та принцип прийняття зобов'язань)
	Спеціальні (часткові) (принципи відповідності рівня ліквідності активів строкам погашення зобов'язань, забезпечення платоспроможності, орієнтації на стратегічні фінансові цілі, інтегрованості фінансового планування з загальною системою планування, орієнтації фінансового планування на розвиток і забезпечення збалансованості параметрів фінансового потенціалу підприємства, забезпечення фінансової синергії, забезпечення фінансової стійкості, забезпечення фінансової гнучкості, мінімізації фінансових ризиків, забезпечення цінності для власників підприємства, врахування фінансових інтересів різних зацікавлених груп (стейкхолдерів), інформаційної координації)
	Локальні (специфічні) (принципи постійного вдосконалення бізнес-процесів, гармонізації, індивідуалізації)

Рис. 1. Система фінансового планування підприємства на основі процесного підходу (розроблено автором)

Література: 1. Бир, С. Мозг фірми [Текст] / С.Бир. –М.: Радио и связь, 1993. –416 с. 2. Пригожин, А.И. Организации: системы и люди [Текст] / А.И. Пригожин -М.: Наука, 1982. –177с. 3. Бримсон, Д. Процессно-ориентированное бюджетирование. Внедрение нового инструмента управления стоимостью компании [Текст] / Д. Бримсон, Дж. Антос - [Пер. с англ.] — М., СПб.: Вершина, 2006. – 336 с. 4. Немировский, И.Б. Бюджетирование. От стратегии до бюджета – пошаговое руководство/ И.Б. Немировский, И.А. Старожукова – М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2006. – 512 с. 5. Беккер, Й. Менеджмент процессов [Текст] / Й. Беккер, Л. Вилков, В. Таратухин, М. Кугелер, М. Роземанн. –М.: ЭКСМО, 20087, -358 с. 6. Шельмин, Е. Эффективная система на основе процессного управления. Проблемы. Анализ. Решение. [Текст] / Е. Шельмин. – М., СПб.: Вершина, 2007. – 224 с.

*Сусіденко Ю.В.,
асистент кафедри фінансів,
Блажко Ю.М.,
студентка кафедри економіки та менеджменту
Вінницького торговельно-економічного інституту,
м. Вінниця, Україна*

УДК: 338.43:006063(045)

ІСТОРІЯ ВСТАНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Конкуренція є одним з найважливіших інститутів ринкової економіки. В жорстких умовах ринкової конкуренції, різноманітні форм і методів конкурентної боротьби особливої актуальності набуває необхідність дослідження механізмів взаємодії суб'єктів ринку та становлення конкуренції в ринковому середовищі. Питання формування та розвитку конкуренції знаходимо у різних економічних теоріях. Основні підходи до методології дослідження даного питання закладені в працях таких економістів як К. Маркс, А. Маршал, Д. Рікардо, Д. Робінсон, А. Сміт, Дж. Хікс, Й. Шумпетер та ін. Вивченню проблем становлення та розвитку конкуренції в Україні присвячена значна кількість наукових робіт таких вчених, як Г. Андрощук, Ю. Архангельський, В. Базилевич, З. Борисенко, О. Костусев, В. Лагутін та Г. Філюк.

Конкуренція – найважливіша ланка всієї системи ринкового господарства. Термін «конкуренція» з лат. *conspicere*, що означає «зіштовхування» [2, с.35]. Конкуренція – це суперництво в будь-якій галузі, боротьба за досягнення кращих результатів. В економіці України формується якісно нова модель господарювання, основу якої становлять ринкові відносини та конкурентне середовище, що складають основний зміст ринкової економіки. Конкурентне законодавство є неодмінною частиною механізму, що забезпечує вплив держави на економічні процеси у будь-якій сучасній економіці. Його основні завдання – захист і підтримка конкурентних відносин. Формування конкурентного середовища в економіці України

відбувається без наявної необхідної бази її функціонування в минулий період: інституціональної структури, інструментів, спеціалістів, досвіду та інших елементів. Законодавче встановлення конкуренції триває досить довго і складає ряд законів, що регулюють конкуренцію в Україні (табл. 1). Постійно відбувається вдосконалення, зміни і доповнення цих законів.

Таблиця 1

Законодавче встановлення конкуренції в Україні

Дата	Назва Закону	Основний зміст
18 лютого 1992 року	Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності»	Законом передбачається, що державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства здійснюється Антимонопольним комітетом України.
26 листопада 1993 року	Закон України «Про Антимонопольний комітет України».	Закон «Про Антимонопольний комітет України» визначив: основні завдання, та повноваження Комітету; правовий статус посадових осіб та територіальних одиниць.
7 червня 1996 року	Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»	В Законі наводиться загальне поняття «недобросовісна конкуренція», а також перелік дій, що визнаються недобросовісною конкуренцією.
20 квітня 2000 року	Закон України «Про природні монополії».	Регулювання діяльності природних монополій. Суб'єкти природних монополій в силу монопольного становища підпадають в сучасних умовах під дію Закону «Про захист економічної конкуренції», який не містить винятків для суб'єктів природних монополій.
11 січня 2001 року	Закон України «Про захист економічної конкуренції»	Містить утворювальні, а не лише обмежувальні норми. Регулювання конкурентних відносин у Законі базується на поєднанні принципів заборони і контролю.
05 липня 2011 року	Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції», зміни та доповнення	У Закон було внесено 9 змін, одна з яких збільшення штрафної санкції, яку мають право накладати державні уповноважені Комітету та адмінколегія тервідділень Комітету (з 17000 грн. до 68000 грн.)

Впровадження даних законів дало підвалини для формування реально діючого конкурентного середовища. Із самого початку в основі законодавчого процесу зі створення правової бази ринкових реформ у різних галузях економіки лежав принцип підтримки конкуренції. Саме тому понад 850 нормативно-правових актів містять норми конкурентного права, у тому числі понад 87 законодавчих актів України. Сьогодні в Україні створено цілісну систему правових та організаційних механізмів антимонопольної діяльності.

Законом України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції й обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів, спрямованих на демонополізацію економіки, фінансову, інформаційну, консультативну й іншу підтримку суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування й органами адміністративно-господарського управління та контролю (ч. 1 ст. 4). Захист конкуренції здійснює держава [1, с.24]. Найвизначнішим кроком розвитку політики держави у сфері обмеження монополізму та захисту конкуренції стало закріплення статтею 42 Конституції України основних принципів розвитку і захисту конкуренції. Правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання визначаються виключно законами України. Отже, можна зазначити, що сьогодні в Україні створено цілісну систему правових та організаційних механізмів антимонопольної діяльності. Конкурентне законодавство є неодмінною частиною механізму, що забезпечує вплив держави на економічні процеси у будь-якій сучасній економіці.

Література: 1. Азоев Г. Л. Конкуренція: аналіз, стратегія і практика / Г. Л. Азоев. - М.: Центр економіки і маркетингу, 2011. - 208 с. 2. Борисенко З.М. Основи конкурентної політики: підручник / З.М. Борисенко. - К.: Таксон, 2009. - 704 с. 3. Закон України Про захист економічної конкуренції № 2210-III від 11.01.2001 Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4224-17>. 4. Медведєв А. І. Правові засади розроблення та реалізації кокурентної політики держави / А. І. Медведєв. – КНТЕУ. - 2011. 5. Юданов А.Ю. Конкуренція: теорія і практика / А.Ю. Юдонов. – М.: АКАЛИС, 2006.

Сучков А.В.,

к.е.н., викладач кафедри менеджменту організації і логістики,

Шрамко Я.І.,

*студент факультету менеджменту Запорізького національного університету,
м. Запоріжжя, Україна*

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ В ПРОЦЕСІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування стратегії розвитку усього суспільства визначається забезпеченням провідної суспільної мети, що гармонійно поєднує цілі всіх суб'єктів економіки. У ринкових умовах сталий розвиток може оцінюватися як керований. Саме у цьому полягає вирішальна роль підприємств як самостійних, але невід'ємних елементів економіки. Однак, сталий розвиток забезпечується безперервним процесом прийняття якісних управлінських рішень котрі ухвалюються менеджерами різних рівнів. Це, в свою чергу, дає підприємству можливість розвиватися. Важливе питання практики господарювання полягає в тому, як підприємницька структура може виявляти свої проблеми і як вона їх може вирішувати. Кожне господарююче рішення повинно бути націлене на конкретну проблему, а правильне її вирішення - це рішення яке дає максимум вигоди для господарюючого суб'єкту. Проблемами сталого розвитку підприємств та роллю управлінських рішень в ньому займалися такі зарубіжні вчені, як К. Азар, К. Гамільтон, Х. Дейлі. А формування системи та механізму управління стійким розвитком вивчалось такими вітчизняними вченими, як Л.І. Абалкін, Н.В. Родіонова та іншими.

У керуванні підприємством прийняття рішень здійснюється менеджерами різних рівнів і носить досить формалізований характер, тому що рішення стосується не тільки однієї особистості, а найчастіше воно відноситься до всього підрозділу організації. Різноманіття рішень являє собою певний комплекс, розуміння якого полегшується при використанні системного підходу, що дозволяє розкрити сутність системи рішень. Ухвалення та виконання управлінських рішень - найголовніший оціночний критерій керівних здібностей. Адже від оцінки рішень та процесу їх ухвалення, форм впровадження та виконання залежать продуктивність праці, економічне та раціональне використання спожитих ресурсів, рівень інформаційної системи, мотивація персоналу та багато інших аспектів управління. Ухвалення управлінського рішення - це вибір однієї з кількох можливих альтернатив. Тобто, це модель, у якій фігурує певне число варіантів та можливість обрати кращий з них. Відсутність вибору ускладнює процес ухвалення рішення. Ця ситуація передбачає, що рішення вже ухвалив хтось інший або непідвладні сили.

В управлінні прийняття рішень носить більш систематизований характер ніж у приватному житті. Приватний вибір перш за все впливає на особисте життя, а менеджери, вибираючи напрям дій не тільки для себе, але і для організації, сильно впливають на життя багатьох людей. Відмінними рисами прийняття рішень в організації є те, що прийняття управлінських рішень - це: свідомо і цілеспрямована діяльність, здійснювана людиною; діяльність, заснована на фактах і ціннісних орієнтирах; процес взаємодії членів організації; вибір альтернатив у рамках соціального і політичного стану організаційного середовища; частина загального процесу управління; неминуча частина щоденної роботи менеджера; важливий елемент для виконання всіх інших функцій управління. [1, с. 70].

Результатом роботи менеджера є управлінське рішення. Від того, яке буде це рішення, залежить уся діяльність підприємства, залежить і те, чи буде досягнута поставлена мета чи ні. Тому прийняття менеджером того або іншого рішення завжди несе за собою визначені труднощі. Це пов'язано з відповідальністю, що бере на себе менеджер, і з невизначеністю, яка супроводжує вибір однієї з альтернатив [2,с. 245].

Таким чином можна сказати, що від якісної роботи менеджерів та прийняття ними правильних рішень залежить розвиток підприємства в цілому, а сталий розвиток підприємства дасть змогу розвиватися цілому регіону та країні. Однак, сталий розвиток на всіх рівнях економічної системи (країни, регіону, підприємства) ще попереду, адже в Україні немає жодної